

Lomituspalvelulain muutokset 2016

Lomituksen ajankohtaispäivät
MTK Etelä-Pohjanmaa 26.-28.1.2016
Päivi Wallin/ Elina Montonen

Lomituspalvelulaki muuttui 1.1.2016

- Lakimuutosten tavoitteena on
 - saattaa Suomen lainsäädäntö sopusointuun EU-lainsäädännön kanssa sekä
 - toteuttaa hallitusohjelmassa asetettu 20 miljoonan euron säästövaatimus
- Maatalouslomituksen määräraha vuonna 2016 on 20 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2015
 - 15 milj. euron säästö toteutuu tilojen ja tätä kautta lomituksen tarpeen vähenemisen kautta
 - 4 milj. euron säästöt saadaan järjestelmän sisältä lainsäädäntömuutoksilla
 - Hallintorahaa vähennettiin yhdellä miljoonalla eurolla

Lain pääasiallinen sisältö

- Vuosilomalomitus säilyy maksuttomana ja vuosilomaa saa jatkossakin 26 päivää kalenterivuodessa
- Hallituksen edellyttämät säästöt toteutetaan
 - rajaamalla lomituspalveluihin oikeutettujen henkilöiden piiriä
 - rajaamalla sijaisapuperusteita
 - tehostamalla toimeenpanoa sekä
 - nostamalla palvelumaksuja
- Muutokset ennakoitua maltillisempia

Lomituspalvelut tärkeä osa maatalousyrittäjän sosiaaliturvaa

- Lomituspalvelujen rooli osana maatalousyrittäjän sosiaaliturvaa korostuu lain tarkoituksessa:
 - lomituspalvelun tarkoituksena on tukea maatalousyrittäjän sosiaaliturvan toteutumista, työssä jaksamista ja työurien pidentymistä

Edellytykset lomituspalvelujen saamiselle

Lomituspalveluihin oikeutettujen piiriä rajattiin

- Jatkossa samat perusedellytykset koskevat vuosilomaa, sijaisapua ja maksullista lomittaja-apua
 - kaikkien edellytysten tulee täytyä lomituspalvelujen käyttämisajankohtana
- Kotieläimiä tulee olla vähintään **6 kotieläinyksikköä**
 - kotieläinyksiköiden määräytyminen ennallaan
- Laissa määritellään eläimet, joita hoidetaan lomituspalveluilla ja jotka otetaan huomioon kotieläinyksiköiden määrää laskettaessa:
 - nautaeläimet, hevoset, siat, vuohet, lampaat, siipikarjaan kuuluvat eläimet ja turkiseläimet, joiden tuotantoa verotetaan maatilatalouden tuloverolain mukaan
- Kasvinviljelytyöt jäävät lomituspalvelujen ulkopuolelle

Pakollinen MYEL-vakuutus edellytys lomituspalveluille

- Maatalousyrittäjällä pitää olla voimassa pakollinen MYEL-vakuutus siitä maatalousyrityksestä, johon lomituspalveluja haetaan
- alle 18 -vuotiaalla ja yli 68-vuotiaalla maatalousyrittäjällä oikeus lomitukseen, jos ainoastaan ikä on esteenä pakollisen MYEL-vakuutuksen saamiseen
- vuosilomaoikeus edellyttää, että pakollinen MYEL-vakuutus on voimassa kalenterivuoden alusta alkaen
 - poikkeuksena tilakauppatilanteet, jolloin luopujien käyttämättä jääneet vuosilomapäivät voivat siirtyä jatkajalle

Lomituspalveluita estävät eläkkeet

- Lomituspalveluiden ulkopuolelle jäävät henkilöt, jotka saavat
 - toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden eläkkeen suuruista kuntoutustukea (kuten aiemmin)
 - tapaturmaeläkettä, joka on myönnetty vähintään 60 prosentin työkyvyn alentuman perusteella tai sitä vastaavaa liikennevakuutuslain mukaista korvausta (uusi)
- Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea saava voi saada sijaisapua työkyvyttömyyden perusteella
- Toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja voi saada sijaisapua yritystoiminnan järjestelyyn

Maatalousyritystä koskevat edellytykset

- Maatalousyrityksen tulee olla EU:n maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu pk-yritys
 - vähemmän kuin 250 työntekijää
 - vuosiliikevaihto on enintään 50 milj. euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 milj. euroa
- Maatalousyritys ei saa olla maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys
- Maatalousyritykselle ei ole annettu perintämääräystä tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan aiemman komission perintämääräyksen perusteella tai jos perintämääräys on annettu, siinä tarkoitettu saatava on maksettu

Vuosiloma ja maksullinen lomitus

Vuosiloma ja maksullinen lomituspääosin ennallaan - maksuihin muutoksia

- Maatalousyrittäjällä on oikeus saada lomituspalveluja vuosilomaa varten 26 päivän ajaksi kalenterivuoden aikana
- Vuosilomaan saa sisältyä enintään kolme sunnuntaita tai juhlapyhää (ei koske itse järjestettyä lomitusta)
- Vuosilomien samanaikaisuusvaatimus myös ennallaan (ei koske itse järjestettyä lomitusta)
 - koskee maatalousyrityksiä, joissa kotieläimiä enintään 20 ky tai maatalousyrittäjien yhteenlaskettuja tehtäväosuuksia vastaava aika on enintään 9 tuntia
 - yhdessä pidettävä vähintään 20 päivää
- Tuettua maksullista lomitusta saa edelleen enintään 120 tuntia kalenterivuodessa
 - hinta nousi 13,75 euroon/h
 - Täysin maksullisen lomituksen hinta nousi 35 euroon/h
 - Hinnat tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella

Sijaisapu

Sijaisapu

- Sijaisapuun on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka on sijaisavun tarpeen alkaessa merkittäväällä työpanoksella huolehtinut ja vastannut maatalousyrityksen päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotöistä
- Tehtäväosuutta ei pystytä hoitamaan yrityksen sisäisin järjestelyin

Sijaisapua voi edelleen saada

- sairauden tai tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalle
- lääkinnällisen kuntoutuksen vuoksi
- työterveyshuollon suunnitteleman ohjatun TYHY-toiminnan ajalle
- yritystoiminnan järjestelyjä varten, kun työkyvytön maatalousyrittäjä jää vanhuuseläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle

- lakisääteisten maanpuolustusvelvollisuuksien hoitamisen ajaksi

- lähiomaisen kuoleman sekä lähiomaisen hautajaisten vuoksi
- yritystoiminnan järjestelyjä varten, kun sijaisapuun oikeutettu maatalousyrittäjä kuolee

Sijaisapua voi saada edelleen

- erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan ajalle sekä adoptiovanhemman vanhempain- ja isyysrahan ajalle
- alle 3-vuotiaan lapsen kotihoitoa varten, jos lapsesta maksetaan kotihoidon tukea ja hakijalla on vuosilomaoikeus
- alle 10-vuotiaan äkillisesti sairastuneen lapsen hoitamisen vuoksi (myös etävanhempi)
- lapsen kuntoutukseen tai hoitoon osallistumisen vuoksi, kun saa erityishoitorahaa

Sijaisapu työkyvyttömyyden perusteella

- Maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella kalenterivuoden aikana **enintään 20 päivän ajaksi**
- Työkyvyttömyys on osoitettava lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistuksella siltä osin kuin sijaisapupäivien määrä kalenterivuodessa **ylittää 7 päivää**
- Lisäksi maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua siksi ajaksi,
 - jolta hänelle myönnetään
 - Mela-sairauspäivärahaa
 - sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa (ei osasairauspäivärahaa)
 - täysimääräistä tapaturmapäivärahaa taikka sitä vastaavaa liikennevakuutuslain mukaista korvausta, kuitenkin enintään vuoden ajalta liikennevahingosta lukien;
 - jona hänellä on vireillä työkyvyttömyyseläkehakemus

Hakeudu ajoissa lääkäriin ja hae päivärahaa.

Sijaisapu työkyvyttömyyden perusteella/ kuntoutustuki

- Maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun kuntoutustuen aikana
- Edellytyksenä on, että maatalousyrittäjän arvioidaan todennäköisesti kykenevän myöhemmin jatkamaan työskentelyään niissä tehtävissä, joita varten sijaisapua on viimeksi annettu
 - Mela antaa paikallisyksikölle lausunnon
 - Lausunto sitoo paikallisyksikköä sen päättäessä maatalousyrittäjän oikeudesta sijaisapuun
- Oikeus sijaisapuun kuntoutustuen perusteella voi jatkua niin kauan kuin kuntoutustukea myönnetään, kuitenkin **enintään 3 vuotta eläketapahtumasta** lukien
- Tämän jälkeen maatalousyrittäjä **ei voi saada sijaisapua kuntoutustuen perusteella 2 vuoteen**
- Jos kuntoutustuki jatkuu, sijaisapua ei voi saada kuntoutustuen aikana myöskään työkyvyttömyyden perusteella

Poistuneet sijaisapuperusteet

- Sijaisapu aikuiskoulutusta varten
- Sijaisapu muilla perusteilla
 - tuottajajärjestön kokous
 - muu rinnastettava tilapäinen syy

Sijaisapumaksu

- Ns. normaali sijaisapumaksu on 3 euroa + MYEL-työtulo/**5400**
 - lasketaan sijaisavun alkamisvuoden alussa voimassa olevasta MYEL-työtulosta
- Maksu on 50 %:lla alennettu
 - äitiyspäiväraha-kauden sijaisapu
- Maksu on 50 %:lla korotettu
 - jos maatalousyrittäjä saa palkkaetuutta tai on YEL-vakuutettu
 - alle 3-vuotiaan lapsen hoitoa varten annettava sijaisapu
- Maksu 13,50 euroa/tunti
 - yritystoiminnan järjestelyä varten annettava sijaisapu

Lomituspalvelujen hakeminen

Lomituspalvelujen hakeminen

- Kaikkia lomituspalveluja - myös sijaisapua - on jatkossa haettava **kirjallisesti ennen töiden aloittamista**
 - koskee myös itse järjestettyä lomitusta
- Vuosilomien hakeminen ennallaan
 - hakemuksessa ilmoitetaan aiotut vuosiloman ajankohdat kunkin maatalousyrittäjän osalta
 - maatalousyrittäjällä on oikeus täydentää tai muuttaa hakemustaan määräajan päätyttyäkin
- Maksullista lomittaja-apua koskeva hakemus on tehtävä vuosilomahakemuksen yhteydessä
- Ehdotus maksullisen lomittaja-avun ajankohdista voidaan tehdä suullisesti
- Sijaisapua koskeva hakemus on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä on saanut tiedon sijaisavun perusteesta ja palvelun tarpeen alkamisajankohdasta

Ehdollinen päätös

- Paikallisyksikkö voi tehdä päätöksen ehdollisena, mikäli maatalousyrittäjä ei ole vielä saanut esim. päivärahapäätöstä tai muuta hakemuksen liitteeksi tarvittavaa asiakirjaa
- Jos ehdollinen päätös raukeaa, palvelun saajan on korvattava päätöksen nojalla annetusta lomituspalvelusta paikallisyksikölle aiheutuneet kustannukset
- Paikallisyksikön järjestämässä lomituksessa paikallisyksikölle aiheutuneena kustannuksena pidetään 33 euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perityllä maksulla

Itse järjestetty lomitus

Lomittajat itse järjestetyssä lomituksessa

- Palvelun tuottajan tulee olla merkitty **ennakkoperintärekisteriin**
- Kustannuksia ei korvata, jos
 - maatalousyrittäjä tai hänen perheenjäsenensä taikka maatalousyrityksen toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä on suoraan tai välillisesti tuottanut palvelut; tai
 - lomittajana on toiminut maatalousyrittäjä, hänen perheenjäsenensä, maatalousyrityksen toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä
- Perheenjäseneksi katsotaan
 - maatalousyrittäjän tai maatalousyrityksen toisen yrittäjän avio- tai avopuoliso
 - henkilö, joka elää edellä mainitun taloudessa ja on hänelle tai hänen avio- tai avopuolisolleen sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa.

Jos palvelun tuottaja on merkitty ennakkoperintärekisteriin...

Lomittajana ei voi toimia	Lomittajana voi toimia, jos ei toimi samassa maatalousyrittäjässä
Hakija itse	Toisen tilan maatalousyrittäjä
Hakijan puoliso	Hakijan sisar/veli
Saman maatalousyrittäjän toinen yrittäjä	Hakijan sisaren/veljen yrityksen osakas tai työntekijä
Hakijan perheenjäsen, joka asuu samassa taloudessa	Eri taloudessa elävä lapsi
Hakijan puolison perheenjäsen, joka asuu samassa taloudessa	Eri taloudessa elävä vanhempi
Hakijan yrityksen osakas tai työntekijä	Eri taloudessa elävän lapsen yrityksen osakas tai työntekijä
Hakijan puolison yrityksen osakas tai työntekijä	Eri taloudessa elävän vanhemman yrityksen osakas tai työntekijä
Hakijan perheenjäsenen yrityksen osakas tai työntekijä	Puolison perheenjäsen, joka elää eri taloudessa, yrityksen osakas tai työntekijä

Korvauksen hakeminen

- Maatalousyrittäjän on haettava itse järjestetystä lomituksesta maksettavaa korvausta kirjallisesti paikallisyksiköltä **lomitusajankohtaa seuraavien 2 kalenterikuukauden kuluessa.**
- Korvaus on enintään **26,50 euroa tunnilta (v. 2016).** Korvausta ei makseta **arvonlisäveron osuuteen.**
 - korvaus ainoastaan lomitustyön osuuteen, ei matkoihin
 - korvauksen enimmäismäärä tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella
- Korvaus maatalousyrittäjän itse hankkimista lomituspalveluista aiheutuneista kustannuksista suoritetaan lomituksen suorittaneelle palvelujen tuottajalle
- Korvaushakemuslomake löytyy Melan nettisivuilta

Muita muutoksia

Muutokset lomittajan tehtäviin

- Vuosiloma- ja sijaisapulomituksella **huolehditaan maatalousyrityksen päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotöistä** siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan tai sijaisapua saavan maatalousyrittäjän tehtäväosuuteen
- Maksullisessa lomittaja-avussa voidaan tehdä vain kotieläinten hoitotöitä (myös muita kuin päivittäin välttämättömiä), jotka kuuluvat lomittaja-apua käyttävän tehtäviin

Valvontakäynnit ja varallaolo

- Paikallisyksikön järjestämässä vuosilomalomituksessa ja sijaisavussa paikallisyksikkö voi järjestää valvontakäyntejä tai niiden sijaan kotieläintuotantoon kuuluvan automaation valvonnan edellyttämää varallaoloa
- Maksut 1.1.2016 alkaen
 - Varallaolo 5 euroa tunnilta
 - Valvontakäynti 33 euroa käyntikerralta
 - Jos eläinsuojelullisista syistä on välttämätöntä, että lomittaja työskentelee maatalousyrityksessä pidempään kuin tunnin, peritään lisäksi 33 euron tuntimaksu kultakin alkavalta lomitustunnilta

Muita muutoksia

- Palvelusuunnitelmat poistuvat laista
 - paikallisyksiköt eivät enää tee maatalousyrittäjille palvelusuunnitelmia
 - tavoitteena hallinnon työn vähentäminen ja kustannussäästöt
 - sen sijaan työturvallisuuslain edellyttämiä työolosuhdekartoituksia lomitushallinnon on tehtävä edelleen, jos maatalousyrittäjä käyttää kunnan lomituspalveluja
- 1.1.2016 alkaen oikaisuvaatimukset Melaan
 - paikallisyksikkö ei voi enää oikaista omaa päätöstään
 - kirjallinen oikaisuvaatimus aina suoraan Melaan

Kiitos mielenkiinnosta

